GENERALINIO ADVOKATO DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER IŠVADA,

pateikta 2008 m. balandžio 8 d.[1]

I — Įvadas

1. *Rechtbank van koophandel Brussel* (Briuselio komercinis teismas, Belgija) pateikia keturis prejudicinius klausimus: du iš jų yra susiję su priemonių, kurias priėmė Belgijos muitinės institucijos kovodamos su suklastotomis prekėmis, teisėtumu, kiti – su informacijos, kuri surinkta taikant tokias priemones teismo procese dėl paralelinio importo, panaudojimu ne pagal teisės aktus, reguliuojančius muitinės tarnautojų veiksmus nustatant piratines prekes.

2. Žodžio „piratas“ (graikų k. *πειρατής* (peirates) – banditas, plėšikas) reikšmių skaičius nestebina. Kiekvienas vaikas galėtų kaip daiktavardį apibūdinti šį archetipą išvardydamas jo būdingiausius bruožus: medinę koją, kablį vietoje rankos, susivėlusią barzdą ir raištį ant akies, kuris yra atpildas už tai, kad pasirinko tokį rizikingą, kupiną nuotykių ir pavojų gyvenimo būdą.

3. Šis pavaizdavimas pateikiamas bent jau nuo XIX a. romantizmo[2]. Netgi toks autorius kaip Balzakas, kuris net negali būti įtariamas laikęsis šio XIX a. pirmoje pusėje taip įsigalėjusio stiliaus reikalavimų, į vieną iš savo romanų įtraukė piratavimo intrigą, be abejo, kaip gudrybę, siekdamas padidinti nerimo, dėl kurio visą savo gyvenimą kenčia ponia D'Aiglemont[3], dramatizmą.

4. Plačiąja prasme daiktavardis yra vartojamas kaip būdvardis, būtent kai juo apibūdinama prekė, taip nurodant, kad jai trūksta autentiškumo arba kad ji į rinką pateko ne visai teisėtais būdais. Tačiau ši reikšmė skiriasi nuo tikrojo šių personažų grobio, nes ne pavogtos gėrybės buvo laikomos neteisėtomis,

1 — Originalo kalba: ispanų.

2 — Holivudas pakeitė šių simpatiškų apsimetėlių įvaizdį nufilmavęs kapitono Jack Sparrow ir jo bendrininkų nuotykius filmuose pavadinimu „Karibų piratai“, kuriuose bet kokie panašumai su realybe yra atsitiktiniai.

3 — H. de Balzac „La femme de trente ans“, Paryžius, Flammarion, 1996, p. 217 ir kt., aprašo kaip Hélène, ponios D'Aiglemont ir jos vyro duktė, susituokia su piratu, kad jo laive *Orthello* sukurtų šeimą. Po įvairių nelaimių ir kovos su *Saint-Ferdinant*, kuriam vadovavo generolas, Hélène tėvas, ji išgyveno laivo skendimą prie Kantabrijos krantų ir jai pavyko išgelbėti tik vieną iš savo vaikų.

o jų prievartinis pagrobimas iš jų teisėtų savininkų. Vienas poetas maišto odėje, būdingoje tam laikotarpiui, įvardijo laivą kaip didžiausią pirato vertybę, brangesnę už pagrobtus milžiniškus turtus[4].

5. Teisiniame ginče, kuris yra šios išvados dalykas, įmones, užsiimančias lygiagrečia prekyba, galima pasitelkus šiek tiek vaizduotės palyginti su piratais, o asmenis, kurie gina jų teises, susijusias su intelektine nuosavybe, – su laivais, kurie iš savo vyriausybės gavo „laivo patentą“, kad galėtų persekioti priešininkų laivus. Vis dėlto Bendrijos teisėje sąvokos įgijo kitą reikšmę, nes nors anksčiau pateiktas palyginimas taikomas prekybai su trečiosiomis šalimis, vykdant Bendrijos vidaus prekybą paralelinis importuotojas veikia pagal įstatymą ir turi laivo patentą persekioti bendroves, kurios siekia kliudyti šiai judėjimo laisvei. Viskas priklauso nuo požiūrio, nes šioms didelėms įmonėms *free riders* arba lygiagrečia prekyba užsiimantys asmenys yra tikri piratai[5].

4 — J. de Espronceda (1808-1842) „La canción del pirata“, kuri publikuota *Las mil mejores poesías de la lengua castellana,* Madridas, Ibéricas, 31-asis leidimas, 1995, p. 302–303, autorius sukūrė tokias eiles: „Que es mi barco mi tesoro, / que es mi Dios la libertad, / mi ley la fuerza y el viento, / mi única patria la mar“.

5 — Šis apibūdinimas taikomas piratų, kurie iš esmės veikė Karibuose, turėdami visišką laisvę vogti, grupei. Olivier de Oexmelin „Historia de los aventureros que se distinguieron en las Indias“ pateikia įdomių detalių, susijusių su šių triukšmadarių gyvenimu, pavyzdžiui, apie kompensacijas, kurias jie gaudavo už sužalojimus, patirtus mūšiuose: 100 piastrų už akį ir 600 piastrų už dešinę ranką. V. Melegari „Piratas, corsarios y filibusteros“, į ispanų kalbą išvertė Fermín Muñoz, Barselona, Bruguera, 1968, p. 82 ir paskesni.

II — Teisinis pagrindas

A — *Bendrijos teisės aktai*

6. Kovos su prekyba suklastotomis ir piratinėmis prekėmis nuostatos kodifikuotos Reglamente (EB) Nr. 1383/2003[6] ir jį įgyvendinančiame akte – Reglamente (EB) Nr. 1891/2004[7] (toliau – Įgyvendinimo reglamentas).

7. Reglamento Nr. 1383/2003 1 straipsnyje numatyta jo taikymo sritis nustatant sąlygas, kuriomis muitinė imasi veiksmų, kai įtaria, kad prekės yra pagamintos pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises, tai yra suklastotos ar piratinės. 3 straipsnio 1 dalyje ši taikymo sritis apribota ir į ją neįtrauktos autentiškos prekės, kurios importuojamos paraleliai.

8. Muitinė imasi veiksmų galbūt pažeistos teisės subjektui pateikus prašymą, net jei pažeidimas dar nėra padarytas, laikantis

6 — 2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamentas dėl muitinės veiksmų, atliekamų su prekėmis, kurios, kaip įtariama, pagamintos pažeidžiant tam tikras intelektinės nuosavybės teises, ir priemonių, kurių turi būti imamasi prekių atžvilgiu nustačius, kad jos pagamintos pažeidžiant tokias teises (OL L 196, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 13 t., p. 469).

7 — 2004 m. spalio 21 d. Komisijos dekretas, nustatantis Reglamento Nr. 1383/2003 įgyvendinimo nuostatas (OL L 328, p. 16).

Reglamento Nr. 1383/2003 5 straipsnyje numatytų sąlygų. Vis dėlto, kai tarnautojams kyla įtarimų dėl prekių, remiantis 4 straipsniu jiems leidžiama savo iniciatyva informuoti nematerialios nuosavybės subjektą, neišleisti prekių (prekių išleidimas iš muitinės yra jų išleidimas į laisvą apyvartą) arba jas sulaikyti trims darbo dienoms, skaičiuojant šį laikotarpį nuo to momento, kai gautas šis pranešimas, kad minėtas subjektas galėtų pateikti prašymą taikyti muitinės priežiūros priemones.

9. Abiem atvejais reikia užpildyti paraiškos formą, numatytą Įgyvendinimo reglamento I priede, taip pat pagal Reglamento Nr. 1383/2003 6 straipsnį pateikti intelektinės nuosavybės teisių subjekto deklaraciją, kuria prisiimama atsakomybė, kad bus patenkintos asmenų, susijusių su jo veiksmais ar neveikimu, pretenzijos, jei pagal 9 straipsnio 1 dalį pradėta procedūra bus nutraukta arba jei paaiškės, kad atitinkamos prekės nėra pagamintos pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises.

10. Muitinės atliekamas tyrimas reglamentuojamas Reglamento Nr. 1383/2003 4 straipsnio 2 dalimi:

„Pagal atitinkamoje valstybėje narėje galiojančias taisykles, muitinė, neatskleisdama jokios kitos informacijos, išskyrus faktišką arba numanomą prekių kiekį bei jų pobūdį, ir prieš informuodama intelektinės nuosavybės teisių subjektą apie galimą pažeidimą, gali [jo] paprašyti <…> pateikti informaciją, reikalingą muitinės įtarimams patvirtinti“.

11. Reglamento Nr. 1383/2003 9 straipsnyje nustatytos taisyklės dėl muitinės institucijų kontrolės, kai pažeistų intelektinės nuosavybės teisių subjekto prašymas yra priimtas. Pagal šio straipsnio 1 dalį, esant menkiausiai abejonei, muitinė įpareigojama neišleisti prekių arba jas sulaikyti. 2 dalimi muitinė įpareigojama pranešti intelektinės nuosavybės teisių subjektui ir deklarantui arba už prekes atsakingam asmeniui apie faktišką ar numatomą prekių kiekį ir pobūdį.

12. 9 straipsnio 3 dalis yra suskirstyta į tris pastraipas:

„Siekdama nustatyti, ar intelektinės nuosavybės teisės buvo pažeistos <…>, muitinės įstaiga arba prašymą nagrinėjusi institucija, intelektinės nuosavybės teisių subjekto prašymu jam praneša, jei tai žinoma, krovinio gavėjo, siuntėjo, prekes deklaravusio asmens ar prekių savininko pavadinimą ir adresą bei (įtariamų) prekių <…> šaltinį ir kilmę.

Pareiškėjui <…> muitinė suteikia galimybę patikrinti neišleistas <…> prekes.

Apžiūrėdama prekes, muitinė gali imti pavyzdžius ir <…> gali juos perduoti ar persiųsti pageidavimą pareiškusiam intelektinės nuosavybės teisių subjektui išimtinai analizės atlikimui ir procedūros paspartinimui <…>.“

13. Pagal Reglamento Nr. 1383/2003 12 straipsnio pirmąją pastraipą intelektinės nuosavybės teisių subjektas 9 straipsnio 3 dalies pirmojoje pastraipoje išvardytą informaciją gali naudoti tik 10, 11 straipsniuose ir 13 straipsnio 1 dalyje numatytiems tikslams.

14. 12 straipsnio antroji pastraipa susijusi su informacijos, kurią surenka muitinė, naudojimu:

„Šios informacijos naudojimas kitais tikslais, neleistinais pagal nacionalinę teisę valstybėje narėje, kurios teritorijoje įvykis įvyko, gali užtraukti intelektinės nuosavybės teisių subjekto civilinę atsakomybę pagal nacionalinę teisę valstybės narės, kurioje minėtos prekės yra; ir dėl to valstybėje narėje <…> prašymas taikyti muitinės priežiūros priemones gali būti sustabdomas <…>“

15. Reglamentas Nr. 1383/2003 įsigaliojo septintą dieną po paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, t. y. 2003 m. rugpjūčio 9 d., bet jo 25 straipsnio antrojoje pastraipoje buvo numatyta, kad jis taikomas nuo 2004 m. liepos 1 dienos.

16. Pagal Įgyvendinimo reglamento 9 straipsnio pirmąją pastraipą:

„Iki 2004 m. liepos 1 d. pateikti prašymai taikyti [muitinės priežiūros] priemones galioja tiek, kiek yra numatyta, ir negali būti pratęsti. Jie turi būti papildomi <…> reglamento [Nr. 1383/2003] 6 straipsnyje minima deklaracija <…>. Pateikus tokią deklaraciją grąžinamas valstybėse narėse reikalaujamas užstatas.“

17. Įgyvendinimo reglamentas tapo privalomas jo paskelbimo Oficialiame leidinyje dieną, t. y. 2004 m. spalio 30 d., tačiau jo 11 straipsnio antrojoje pastraipoje numatyta, kad jis taikomas atgaline data nuo 2004 m. liepos 1 dienos.

18. Galiausiai taip pat reikia paminėti Bendrijos muitinės kodekso[8] 15 straipsnį, pagal kurį:

„Visa informacija, kuri pagal savo turinį arba pateikimo būdą yra konfidenciali, laikoma tarnybos paslaptimi. Muitinė neturi teisės jos atskleisti be tiesioginio informacijos pateikėjo – asmens arba institucijos – sutikimo; informaciją pateikti leidžiama, jeigu muitinė gali būti įpareigota arba įgaliota ją teikti vadovaujantis galiojančiomis nuostatomis, visų pirma susijusiomis su duomenų apsauga arba su procesiniais veiksmais.“

B — *Belgijos teisės aktai*

19. Pagal AWDA[9] 320 straipsnį bet kuris tarnautojas ar asmuo, kuris, kad ir kokios būtų jo pareigos, dalyvauja taikant mokesčių teisės aktus ir kuris gali patekti į muitinės ir akcizų institucijų biurus, privalo, kai yra ne tarnyboje, „neatskleisti jokios informacijos, susijusios su tuo, ką jis sužinojo atlikdamas savo užduotį“.

20. Kaip ir kitos mokesčių teisės normos, ši nuostata yra Belgijos viešosios tvarkos nuostata, tačiau tai nereiškia, kad mokesčių tyrimo (muitinės srityje) informacija negali būti perduota nagrinėti civiliniame procese.

21. Belgijos proceso teisės aktai leidžia civiliniams teismams apklausti tarnautojus kaip liudytojus[10] ir įpareigoti muitinę pateikti dokumentus, susijusius su mokesčių byla[11]. Tokiu atveju asmenys, kurie saistomi konfidencialumo pareigos, gali paklusti teismo nurodymui.

III — Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės

22. *Beecham Group plc* ir kitos įmonės, ieškovės pagrindinėje byloje (toliau – *Beecham ir kt.*), priklauso *GlaxoSmithKline* grupei (toliau – *GSK*), kuri užsiima vaistų ir kitų sveikatos produktų gamyba ir prekyba ir kuriai bendros nuosavybės teise priklauso kai kurie registruoti prekių ženklai.

8 — 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307).

9 — 1977 m. liepos 18 d. Karaliaus dekretas dėl su muitais ir akcizais susijusių bendrųjų nuostatų koordinavimo (Koninklijk besluit van 18 juli 1977 tot coördinatie van de algemene bepalingen inzake douane en accijnzen).

10 — Belgijos teismų kodekso (Gerechtelijk Wetboek) 915 ir paskesni straipsniai.

11 — Belgijos teismų kodekso 877 ir paskesni straipsniai.

23. Atsakovė *Andacon NV* užsiima vaistų didmenine prekyba.

24. 2003 ir 2004 finansiniais metais su ieškovėmis asocijuota Kenijoje veikianti įmonė *GSK Export Ltd*. išrašė sąskaitą už didelį grupės, kuriai ji priklausė, prekių kiekį Etiopijoje registruotai bendrovei *MBATA (Ethiopia) Pvt. Ltd. Company* (toliau – *MBATA*), įsteigtai Adis Abeboje. Galutinis prekių gavėjas buvo Etiopijos kariuomenė.

25. Dėl Etiopijos geografinės padėties vadinamajame Afrikos rage, kai po Eritrėjos nepriklausomybės ji neteko priėjimo prie Raudonosios jūros, vaistai turi būti gabenami laivu į Džibučio uostą, o paskui, iškrovus, sausuma iki abisinų sostinės.

26. *GSK* pateikė Jungtinei Karalystei prašymą pagal Reglamento (EB) Nr. 3295/94 3 straipsnio 1 dalį[12], kurį 2003 m. lapkričio 26 d. Jungtinės Karalystės kompetentingos institucijos priėmė ir nustatė, kad priemonės galioja iki 2004 m. lapkričio 25 d., bei 2003 m. gruodžio mėn. apie tai pranešė atitinkamoms Belgijos institucijoms.

12 — 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas, nustatantis priemones, skirtas uždrausti suklastotas ir piratines prekes išleisti į laisvą apyvartą, jas eksportuoti, reeksportuoti ar taikyti sąlyginio neapmokestinimo procedūrą (OL L 341, p. 8; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 5 t., p. *318).*

27. 2004 m. spalio mėn. pradžioje Belgijos pasienio tarnybos informavo *GSK*, kad didelė jos prekės ženklu pažymėtų prekių siunta buvo importuota į Belgiją per Antverpeno uostą iš ne Europos Sąjungos teritorijos.

28. *GSK* buvo leista vietoje ištirti kelis nagrinėjamų prekių mėginius siekiant patikrinti, ar tai klastotės. Patikrinusi siuntų numerius ji patvirtino, kad į Europos Sąjungą buvo importuotos prekės, parduotos *MBATA*, kurių galutinė gavėja buvo nurodyta Etiopijos kariuomenė.

29. Kadangi išankstinis tyrimas parodė, kad ginčijamos prekės yra autentiškos, Belgijos muitinė atsisakė pateikti prekių ženklo savininkui papildomą informaciją, nes manė, kad paraleliniam importui netaikomas Reglamentas Nr. 1383/2003.

30. *GSK* pateikus prašymą, *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* (Antverpeno pirmosios instancijos teismas) pirmininkas 2004 m. spalio 5 d. Nutartimi uždraudė visiems vaistų ir kitų prekių, kurias *GSK* pardavė *MBATA* ir kurių kilmės šalis yra Džibutis, turėtojams jas perleisti, net jei jos dar transportuojamos tranzitu, paskyrė teismo antstolį šių prekių administratoriumi ieškovės sąskaita ir įpareigojo jį surinkti ir pateikti per žodinį procesą visą reikalingą

informaciją apie prekių kiekį, pavadinimą, jų kilmę ir paskirtį.

31. Minėtam administratoriui paprašius, 2004 m. spalio 6 d. teismo antstolio raštu buvo sulaikytos 202 prekių siuntos.

32. Tyrimas parodė, kad *MBATA* iš pradžių norėjo sulaikytas prekes perparduoti Jungtinėje Karalystėje įsteigtai įmonei, o vėliau – pagal Jungtinių Arabų Emiratų teisę įsteigtai įmonei *AYEZAN E-Gistic Llc* (toliau – *AYEZAN*).

33. Šios arabų valstybės bendrovė kaip trečioji šalis pateikė prieštaravimą dėl 2004 m. spalio 5 d. Nutarties; šį prieštaravimą 2005 m. kovo 24 d. *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* pirmininkas atmetė kaip nepagrįstą.

34. *AYEZAN* šį sprendimą apskundė *Hof van beroep te Antwerpen* (Antverpeno apeliacinis teismas). Šis teismas 2006 m. balandžio 28 d. Sprendimu iš Antverpeno muitinės pareikalavo, kad ji teismui pateiktų visą bylą, susijusią su 202 vaistų siuntų importu. 2006 m. balandžio 28 d. regiono direktorius patenkino šį prašymą.

35. 2006 m. rugsėjo 13 d. Sprendimu *Hof van beroep te Antwerpen* atmetė skundą kaip nepagrįstą.

36. Šio teismo nuomone, muitinė pagal Reglamento Nr. 1383/2003 4 straipsnio 2 dalį galėjo prekių ženklo savininkui parodyti kelis ginčijamų prekių pavyzdžius, kad būtų nustatyta, ar tai klastotės. Jo nuomone, toks parodymas bet kuriuo atveju negali būti prilygintas išsamiam tyrimui, numatytam 9 straipsnio 3 dalies antrojoje pastraipoje, pagal kurią leidžiama išsamiai patikrinti prekių šaltinį ir kilmę arba atlikti paimto mėginio išsamią techninę analizę laikantis paskutinės aptariamo straipsnio pastraipos.

37. Nors nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodomos detalės, susijusios su prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjama byla, aišku, kad *Beecham ir kt.* prašo *Rechtbank van koophande*, pirma, uždrausti *Andacon NV* naudoti ginčijamas prekes prekyboje be jų savininkų leidimo, antra, sunaikinti sulaikytas prekes.

38. *Andacon NV* prieštarauja, kad Belgijos muitinės gauta informacija būtų panaudota kitiems tikslams nei numatyti Reglamente Nr. 1383/2003, būtent procese dėl kovos su paraleliniu importu.

IV — Teisingumo Teismui pateikti prejudiciniai klausimai

39. Atsižvelgdamas į aptariamų Bendrijos reglamentų, kurie taikomi valstybėse narėse tiesiogiai, svarbą, *Rechtbank van koophande Brussel* sustabdė pagrindinės bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikė tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento Nr. 1891/2004 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad kompetentingoms muitinės institucijoms arba kompetentingoms muitinės įstaigoms draudžiama pateikti (pavesti pateikti) pranešimą pagal Reglamento Nr. 1383/2003 9 straipsnio 2 dalį arba atlikti (pavesti atlikti) patikrinimą pagal Reglamento Nr. 1383/2003 9 straipsnio 3 dalies 2 pastraipą, kol iki 2004 m. liepos 1 d. pateiktas prašymas taikyti muitinės priežiūros priemones nebus papildytas Reglamento Nr. 1383/2003 6 straipsnyje nurodyta deklaracija? Kitaip tariant, ar tokia deklaracija yra formalus reikalavimas, kad ir toliau galiotų prašymas taikyti muitinės priežiūros priemones?

2. Ar Reglamento Nr. 1383/2003 4 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad Antverpeno muitinė turėjo galimybę pateikti šešis prekių pavyzdžius prekių ženklų savininkei, kad būtų galima nustatyti, ar tai nėra suklastotos prekės, turint omenyje tai, kad toks pavyzdžių pateikimas negali būti prilyginamas išsamiam patikrinimui Reglamento Nr. 1383/2003 9 straipsnio 3 dalies antrosios pastraipos prasme, kurį atliekant galima tiksliai nustatyti prekių šaltinį ir kilmę, arba išsamiai techninei paimto pavyzdžio analizei pagal Reglamento Nr. 1383/2003 9 straipsnio 3 dalies paskutinę pastraipą? Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar toks pateikimas turėjo įvykti per reglamento 4 straipsnio 1 dalyje nurodytą trijų darbo dienų terminą?

3. Ar Reglamentas Nr. 1383/2003 prieštarauja tam, kad Belgijos muitinės tarnautojai perduotų informaciją, gautą įgyvendinant reglamentą, ne reglamente numatytais kanalais – turima omenyje, be kita ko, reglamento 9 straipsnio 2 dalis ir 9 straipsnio 3 dalies pirmoji pastraipa – pavyzdžiui, Belgijos teismams nurodžius apklausti liudytojus arba pateikti dokumentus?

4. Ar Reglamentas Nr. 1383/03 prieštarauja tam, kad informacija, gauta taikant 4 straipsnio 2 dalį (žr. antrąjį klausimą) ir 9 straipsnio 2 ir 3 dalis, kuri skiriasi nuo 9 straipsnio 3 dalies pirmojoje pastraipoje nurodytos informacijos, arba gauta Belgijos teismui nurodžius atlikti liudytojų apklausą arba pateikti dokumentus (žr. trečiąjį klausimą), būtų naudojama

procese, kuriame siekiama ne nustatyti prekių klastojimą, o, pavyzdžiui, kovoti su paraleliniu importu?“

V — Prejudicinių klausimų analizė

A — *Pirminės pastabos: dėl Teisingumo Teismo kompetencijos*

40. Nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarijoje gauta 2007 m. kovo 5 dieną.

41. 2007 m. gegužės 16 d. *Beecham ir kt.* apskundė sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą *Hof van beroep te Brussel*.

42. Per rašytinę proceso dalį *Beecham ir kt.*, *Andacon NV*, Vokietijos, Belgijos vyriausybės ir Europos Bendrijų Komisija pateikė pastabas.

43. Kadangi nebuvo prašyta surengti posėdį, po 2008 m. vasario 26 d. bendrojo posėdžio byla buvo parengta šiai išvadai pateikti.

44. Šios procesinės sąlygos nagrinėjimas prieš pradedant nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikalingas atsižvelgiant į ieškovių pagrindinėje byloje Teisingumo Teismui pateiktame pareiškime nurodytus teiginius šiuo klausimu.

45. Jau nurodžiau, kad *Beecham ir kt.* apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Jos teigia, kad dėl nacionaliniam apeliaciniam procesui būdingo nagrinėjimo iš esmės bylą iš *Rechtbank van koophandel Brussel* perėmė to paties miesto *Hof van beroep*.

46. Pateikti argumentai gana išradingi, nes nurodoma nusistovėjusi teismo praktika, kuri neleidžia Teisingumo Teismui priimti prejudicinio sprendimo, jei prašomas Bendrijos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos aplinkybėmis ar dalyku arba jeigu problema hipotetinė[13].

13 — 1981 m. gruodžio 16 d. Sprendimas *Foglia* (244/80, Rink. p. 3045, 18 punktas); 2005 m. spalio 25 d. Sprendimas *Schulte* (C-350/03, Rink. p. I-9215, 43 punktas) ir 2007 m. vasario 15 d. Sprendimas *BVBA Management, Training en Consultancy* (C-239/05, Rink. p. I-1455, 52 punktas).

47. Vis dėlto nagrinėjamo atvejo palyginimas su bylomis, kuriose priimti sprendimai, suformavę tokią Teisingumo Teismo praktiką, neįtikina. Pasinaudojus nacionalinės teisės numatytomis apskundimo galimybėmis, ryšys tarp pageidaujamo Bendrijos teisės aiškinimo ir sprendimų esmės neišnyksta ir netampa tik teorinio pobūdžio.

48. Taip negalima paneigti Teisingumo Teismo kompetencijos, nes jei procesas teisme *ad quem* yra baigtas, byla perduodama teismui *a quo*, kuris priima sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir kuris ją toliau nagrinėja. Jei sprendimas apskundžiamas, Teisingumo Teismas bylą nutraukia[14]; atmetus skundą, prašymas priimti prejudicinį sprendimą vėl tampa svarbus.

49. Iš tiesų šiuo atveju Teisingumo Teismas patikslino savo praktiką, pagal kurią numatyta, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjamas, tik jei nacionalinio teismo prašymas nebuvo atsiimtas arba nebuvo panaikintas[15], ir dabar bylas sprendžia atsižvelgdamas į tai, ar sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą apskundimas pagal nacionalinę teisę turi stabdomąjį poveikį. Taigi jis sustabdo procesą, kai proceso normos numato šį poveikį[16], ir tęsia procesą skundą atmetus.

14 — 1969 m. birželio 3 d. Nutartis *Chanel* (31/68, Rink. 1970, p. 403); 1990 m. liepos 4 d. Nutartis *Plapied ir Gallez* (C-34/90); 1993 m. gruodžio 8 d. Nutartis *Bosman* (C-269/92) ir 1996 m. sausio 16 d. Nutartis *Ardon ir kt.* (C-310/94).

15 — 1974 m. sausio 30 d. Sprendimas *BRT* (127/73, Rink. p. 51, 9 punktas) ir 1978 m. kovo 9 d. Sprendimas *Simmenthal* (106/77, Rink. p. 629, 10 punktas).

16 — Minėta nutartis *Chanel*;1988 m. sausio 20 d. Nutartis *Nationaal Instituut vor Landbouwkrediet* (C-132/87) ir minėta nutartis *Plapied y Gallez*.

50. Toks sprendimas yra naudingas dviem aspektais: pirma, juo užtikrinamos teisės subjektų teisės apskųsti sprendimus pagal nacionalinę teisę, antra, jis išsaugo teismo *a quo* kaip teismo, priėmusio sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, padėtį, nes taip užtikrinama, kad jis nepriklausytų nuo šalių pagrindinėje byloje procesinės taktikos.

51. Iš bylos medžiagos aišku, jog kadangi nebuvo informacijos, ar sprendimų dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą apskundimas turi minėtą stabdomąjį poveikį, Teisingumo Teismas *Hof van beroep Brussel* nusiuntė laišką, kuriame prašoma pateikti paaiškinimų, susijusių su Belgijos proceso teise.

52. Šis teismas 2008 m. sausio 8 d. laišku, kuris buvo pateiktas Teisingumo Teismo kanceliarijai 2008 m. sausio 17 d., atsakė, kad apskundimas neturi stabdomojo poveikio, todėl prejudicinis procesas gali vykti įprastai.

53. Tad reikia pripažinti, kad prejudiciniai klausimai yra priimtini, ir pradėti juos nagrinėti.

B — *Dėl pirmojo prejudicinio klausimo*

54. Klausimas kilo dėl teisės aktų pakeitimų, kurie buvo padaryti tuomet, kai įvyko pagrindinės bylos faktinės aplinkybės.

55. Iš bylos teisinio pagrindo matyti, kad Reglamentas Nr. 1383/2003 buvo paskelbtas 2003 m. rugpjūčio mėn. ir įsigaliojo 2004 m. liepos 1 d., o Įgyvendinimo reglamentas buvo priimtas tik 2004 m. spalio 21 d., 2004 m. spalio 30 d. jis paskelbtas Oficialiame leidinyje ir pradėtas taikyti atgaline data tą pačią dieną kaip ir pagrindinis reglamentas, t. y. 2004 m. liepos 1 dieną.

56. Kadangi Įgyvendinimo reglamento 9 straipsnio pirmojoje pastraipoje numatyta, kad prašymai taikyti muitinės priežiūros priemones, pateikti iki 2004 m. liepos 1 d., turi būti papildyti Reglamento Nr. 1383/2003 6 straipsnyje nurodyta deklaracija, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tokia pareiga galėjo būti nustatyta *Beecham ir kt.*, nes ginčo aplinkybės įvyko 2004 m. spalio mėn. pradžioje, prieš pasirodant spausdintai Įgyvendinimo reglamento versijai. Visų pirma jis nori sužinoti, ar šis reikalavimas yra prašymo taikyti muitinės priežiūros priemones galiojimo sąlyga *sinea qua non*.

57. Atsižvelgdamas į šio teisės aktų leidybos būdo trūkumus, manau, kad tinkamas sprendimas yra pasinaudoti pačiais paprasčiausiais teisiniais aiškinimo būdais, visos teisinės sistemos bendraisiais principais.

58. Teisės normų viešumo principas, glaudžiai susijęs su teisinio saugumo principu, neleidžia reikalauti, kad piliečiai laikytųsi teisės aktų, jei nėra jų paskelbimo mechanizmo, kuris užtikrina teisės subjektų prieinamumą prie šių teisės aktų. Tik taip posakis „įstatymų nežinojimas neatleidžia nuo atsakomybės“, labai gerai žinomas Ispanijos teisininkams[17], taikomas visas.

59. Nagrinėjamu atveju ieškovių pagrindinėje byloje apkaltinimas, kurį pateikia *Andacon NV*, tuo, kad jos Jungtinės Karalystės muitinės institucijoms 2003 m. lapkričio mėn. *GSK* pateikto prašymo taikyti muitinės priežiūros priemones nepapildė Reglamento Nr. 1383/2003 6 straipsnyje nurodyta deklaracija, prieštarauja šiems principams.

60. Pirma, kadangi Reglamente Nr. 1383/2003 nėra pereinamojo laikotarpio nuostatų, konkrečiai susijusių su prašymais

17 — Nes jis numatytas Civilinio kodekso Įžanginės dalies III skyriaus „Dėl bendrojo teisės normų veiksmingumo“ 6 straipsnyje.

taikyti muitinės priežiūros priemones, pateiktais iki Reglamento įsigaliojimo, *Beecham ir kt.* galėjo manyti, kad prašymai, kuriems taikomas Reglamentas Nr. 3295/94, tebegalioja. Atsižvelgiant į tai, Reglamento Nr. 1383/2003 6 straipsnis gali būti taikomas tik ateityje prašymams, pateiktiems po 2004 m. liepos 1 dienos.

61. Antra, kaip teisingai tvirtina Komisija, Įgyvendinimo reglamento 9 straipsnio pirmosios pastraipos teisingas aiškinimas reiškia, kad muitinės įstaigoms pateikti kontrolės prašymai galioja, kol pasibaigia juose numatytas terminas. Ši pagrindinė sąlyga nepriklauso nuo to, kas atsitinka su deklaracija, kurią aptariamu straipsniu įpareigojama pateikti, nes šis dokumentas yra susijęs su garantija, kurios gali būti pareikalauta valstybėse narėse. Kitaip nei yra po 2004 m. liepos 1 d. prateiktų prašymų atveju[18], teisės aktų leidėjas nenustato, kad iki šios datos pateikti prašymai galioja, jei įvykdytas šis formalumas, o tai atitinka Reglamentą Nr. 3295/94[19], kuriuo to taip pat imperatyviai nereikalauta.

62. *Andacon NV* nuomonė reikštų, kad pripažįstamas iki 2004 m. liepos 1 d. pateiktų prašymų esminių galiojimo sąlygų pakeitimas nustatant naują reikalavimą, susijusį su Reglamento Nr. 1383/2003 6 straipsnyje numatyta papildoma deklaracija, o tai pagal Reglamentą Nr. 3295/94 priklausė valstybių narių diskrecijai. Tai prieštarautų teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių principams, taip pat pažeistų prašymus, kurie buvo priimti iki reglamento įsigaliojimo, pateikusių asmenų teises.

63. Taigi į pirmąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti neigiamai, būtent kad Reglamento Nr. 1383/2003 6 straipsnyje nurodyta deklaracija nėra formalus reikalavimas, kad ir toliau galiotų iki 2004 m. liepos 1 d. pateikti prašymai taikyti muitinės priežiūros priemones.

C — Dėl antrojo prejudicinio klausimo

64. Antruoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo teiraujasi dėl muitinės institucijų veiksmų ribų atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1383/2003 4 straipsnio 2 dalį ir klausia, ar pagal šį straipsnį Antverpeno muitinės įstaigos galėjo pateikti šešis prekių pavyzdžius prekių ženklų savininkei, kad būtų nustatyta, ar tai neteisėtos kopijos.

65. *Rechtbank van koophandel* mano, kad tokio pateikimo negalima prilyginti nei aptariamo reglamento 9 straipsnio 3 dalies antrojoje pastraipoje numatytam išsamiam tyrimui,

18 — Reglamento Nr. 1383/2003 5 straipsnio 5 dalies antroji pastraipa.

19 — 3 straipsnio 2 dalis kartu su 6 straipsniu.

kurį atliekant galima nustatyti prekių šaltinį ir kilmę, nei minėtos nuostatos trečiojoje pastraipoje numatytai išsamiai techninei paimtų pavyzdžių analizei.

66. Jei būtų atsakyta teigiamai, teismas taip pat norėtų sužinoti, ar šis pateikimas turėjo įvykti per minėto reglamento 4 straipsnio 1 dalyje nurodytą trijų darbo dienų laikotarpį.

67. Reikia pritarti Komisijai, kad Reglamento Nr. 1383/2003 4 ir 9 straipsniuose numatytos situacijos skiriasi. Atsižvelgiant į tai, kad jie turi įtakos galutiniam atsakymui, reikia juos trumpai paaiškinti.

68. Pirmoji minėta nuostata susijusi su priemonėmis, kurių gali imtis muitinės institucijos *prieš* prašymo taikyti muitinės priežiūros priemones pateikimą, kaip tai matyti iš minėto reglamento II skyriaus 1 skirsnio, kurio vienintelė nuostata yra 4 straipsnis, pavadinimo.

69. Tai minimalios priemonės, kurios numato galbūt pažeistų intelektinės nuosavybės teisių subjekto informavimą apie įtariamų prekių egzistavimą, kad per tris dienas nuo pranešimo gavimo jis pateiktų prašymą taikyti muitinės priežiūros priemones pagal Reglamento Nr. 1383/2003 5 straipsnį.

70. Taip siekiama sudaryti pagrindą kuo išsamesniems vėlesniems muitinės institucijų ir prekių ženklo savininko ar panašios teisės subjekto tyrimams, kurie yra leidžiami tik po to, kai formalus prašomos kontrolės prašymas yra pateiktas ir muitinė jį priėmė. Tą padarius galima atlikti patikrinimus, numatytus 9 straipsnyje. Kitaip tariant, 4 ir 9 straipsniai panaikina vienas kito taikymo galimybę.

71. Taigi, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, *GSK* pateikė prašymą lapkričio mėn., Jungtinės Karalystės muitinės institucijos jį priėmė tą patį mėnesį, o Belgijos muitinė jį gavo 2003 m. gruodžio mėnesį. Kaip nurodo Belgijos vyriausybė, tokiomis sąlygomis Reglamento Nr. 1383/2003 4 straipsnio išaiškinimas *Rechtbank van koophandel Brussel* nėra svarbus. Todėl siūlau į jo antrąjį prejudicinį klausimą neatsakyti.

D — *Dėl trečiojo ir ketvirtojo klausimų*

72. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui susirūpinimą kelia muitinės institucijų informacijos, gautos ne Reglamente Nr. 1383/2003 numatytais kanalais, naudojimas ir, be kita ko, tai, ar ji gali būti, teismui nurodžius, atskleista apklausiant liudytojus ar pateikta kaip įrodymai kitoje byloje (trečiasis klausimas) arba naudojama procesuose, kuriuose siekiama kovoti su paraleliniu importu (ketvirtasis klausimas).

73. Nepaneigdamas skirtingų atsakymų į šiuos du klausimus galimybės, pritariu Vokietijos vyriausybės nuomonei[20], kad klausimus reikia nagrinėti kartu, nes jie turi bendrą pagrindą – informacijos, gautos per tokią apibrėžtą procedūrą kaip procedūra muitinėje, naudojimas ir vėlesnis jos perdavimas kitiems procesams.

74. Pirma, reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo informaciją, susijusią su faktišku ar numatomu prekių kiekiu ir pobūdžiu, prekių gavėjo, ekspeditoriaus, deklaranto ar prekes laikančio asmens pavadinimais ir adresais, įtariamų prekių šaltiniu ir kilme pagal Reglamento Nr. 1383/2003 9 straipsnio 2 dalį ir 3 dalies pirmąją pastraipą.

75. Antra, teisinis reglamentavimas skiriasi atsižvelgiant į asmenį, kuris perduoda informaciją. Todėl muitinės tarnautojų teisinė padėtis skiriasi nuo intelektinės nuosavybės teisių subjektų, kurie gali gauti aptariamą informaciją ir nori ja kitaip pasinaudoti, padėties.

76. Taigi muitinės tarnautojams netaikomas Reglamento Nr. 1383/2003 12 straipsnis, nes šio straipsnio, kuriuo apribojamas informacijos, gautos šio reglamento taikymo tikslais, naudojimas, pirmojoje pastraipoje įvardyti tik „teisių subjektai“. Tai reiškia, kad muitinės darbuotojams taikoma ne ši nuostata, o Muitinės kodekso 15 straipsnis kaip *lex generalis* šioje srityje.

77. Pastarajame straipsnyje numatytas leidimas muitinės institucijoms perduoti informaciją, jei jos mano, kad privalo ją pateikti vadovaudamosi duomenų apsaugos nuostatomis arba per teismo procesą. Teisės aktai, taikomi naudojant minėtą informaciją ne muitinės srityje, yra nacionaliniai proceso teisės aktai, nagrinėjamu atveju – Belgijos teisė.

20 — Ji parengė pastabas tik dėl šių dviejų paskutinių klausimų.

78. Todėl į trečiąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamentu Nr. 1383/2003 nedraudžiama muitinės tarnautojams perduoti informaciją, gautą įgyvendinant reglamentą, ne reglamento 9 straipsnio 2 dalyje ir 3 dalies pirmojoje pastraipoje numatytais kanalais, nacionaliniam teismui nurodžius apklausti liudytojus arba pateikti dokumentus.

79. Dėl intelektinės nuosavybės teisių subjekto pažymėtina, kad jo teisinė situacija iš esmės nesiskiria nuo muitinės tarnautojų situacijos. Nors, kaip jau nurodžiau, Reglamento Nr. 1383/2003 12 straipsnio pirmojoje pastraipoje reglamente tiesiogiai numatytais tikslais apribotas galimybių panaudoti informaciją, kurią jam perdavė muitinė, spektras, šios nuostatos antrojoje pastraipoje nustatytas reikalavimas, kad kitoks informacijos naudojimas būtų teisėtas pagal valstybės narės, kurios teritorijoje yra prekės, paprastai valstybės, kurios muitinė pranešė apie įtariamų prekių buvimą, nacionalinę teisę.

80. Spektras praplečiamas, nes subjektui suteikiamos visos pagal nacionalinę teisę numatytos galimybės, apimančios procesus visuose teismuose, t. y. civiliniuose teismuose ir teismuose, kuriuose leidžiama kovoti su paraleliniu importu.

81. Teisingumo Teismo nuomone, prekių ženklo teisių savininkas gali uždrausti paralelinį importą iš trečiųjų šalių, kai be jo aiškaus ar numanomo sutikimo siekiama išleisti prekes, pažymėtas jo prekių ženklu. Šioms prekėms netaikoma prekių ženklo teisių išnaudojimo teorija, kuri taikoma tik Europos ekonominėje bendrijoje[21].

82. Taigi, jei nėra prekių ženklo savininko sutikimo, jo teisės pažeidžiamos[22]. Reglamentu Nr. 1383/2003 siekiama kovoti su suklastotomis ir piratinėmis prekėmis, pažeidžiančiomis intelektinės nuosavybės teises. Todėl būtų nesuprantama, jei šių teisių subjektas negalėtų pasinaudoti muitinės informacija gindamas savo teises kituose teismuose, siekdamas kovoti su paraleliniu importu.

83. Apibendrindamas manau, kad į trečiąjį ir ketvirtąjį prejudicinius klausimus taip pat reikia atsakyti neigiamai, t. y. kad Reglamentu Nr. 1383/2003 nedraudžiama taikant reglamento 9 straipsnio 2 ir 3 dalis gautą informaciją panaudoti procese, kuriuo siekiama kovoti su paraleliniu importu iš trečiųjų šalių, kai juo pažeidžiamos teisės į prekių ženklą.

21 — 1998 m. liepos 16 d. Sprendimas *Silhouette International Schmied* (C-355/96, Rink. p. I-4799, 18, 22–26 punktai) kartu su 1999 m. liepos 1 d. Sprendimu *Sebago y Maison Dubois* (C-173/98, Rink. p. I-4103, 17–20 punktai) ir 2001 m. lapkričio 20 d. Sprendimu *Zino Davidoff ir Levi Strauss* (C-414/99–C-416/99, Rink. p. I-8691, 47 punktas).

22 — 2003 m. balandžio 8 d. Sprendimas *Van Doren + Q* (C-244/00, Rink. p. I-3051, 26 punktas) ir 2004 m. lapkričio 30 d. Sprendimas *Peak Holding* (C-16/03, Rink. p. I-11313, 36 punktas).

VI — Išvada

84. Atsižvelgdamas į anksčiau pateiktus svarstymus, siūlau į *Rechtbank van koophandel* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

„1. 2003 m. liepos 22 d. Reglamento Nr. 1383/2003 dėl muitinės veiksmų, atliekamų su prekėmis, kurios, kaip įtariama, pagamintos pažeidžiant tam tikras intelektinės nuosavybės teises, ir priemonių, kurių turi būti imamasi prekių atžvilgiu nustačius, kad jos pagamintos pažeidžiant tokias teises, 6 straipsnyje nurodyta deklaracija nėra formalus reikalavimas, kad ir toliau galiotų iki 2004 m. liepos 1 d. pateikti prašymai taikyti muitinės priežiūros priemones.

2. Reglamentu Nr. 1383/2003 nedraudžiama muitinės tarnautojams perduoti informaciją, gautą įgyvendinant reglamentą, ne aptariamo reglamento 9 straipsnio 2 dalyje ir 3 dalies pirmojoje pastraipoje numatytais kanalais, nacionaliniam teismui nurodžius apklausti liudytojus arba pateikti dokumentus.

3. Reglamentu Nr. 1383/2003 nedraudžiama taikant Reglamento 9 straipsnio 2 ir 3 dalis gautą informaciją panaudoti procese, kuriuo siekiama kovoti su paraleliniu importu iš trečiųjų šalių, kai juo pažeidžiamos teisės į prekių ženklą.“